Poštarina plaćena u gotovom

UDKOVNIA
p. p. 33

VJESNIK ĐAKOVAČKE BISKUPIJE

God. XIV Broj 10
Đakovo, listopad 1961.

137 — »Blago krotkima, jer će oni naslijediti zemlju«
139 — Što se radi u sjemeništu?
141 — Jesam li proigrao svoje zvanje?
143 — Internacionalni misijski katehetski tjedan
144 — Nastojanje oko brojnog svećenstva u mladim crkvama
145 — Što je zapravo Opus Dei?
147 — Laički apostolat u savremenoj Crkvi
149 — Svjetski savez crkava
151 — Rubrikalne novosti
152 — Bibliografija

Vlasništvo i naklada Biskupskog Ordinarijata u Đakovu.
—
Glavni i odgovorni urednik Vilim Hiršnhauzer.
—
Uredništvo i uprava: Strossmajerov trg broj 6 Telefon 32
—
Godišnja pretplata 700 Din.
—
Broj ček. rač. 423-14-5-4
—
Tisak: „Tipografija". Đakovo Strossmajerov trg 1

„Blago krotkima, jer će oni naslijediti zemlju"

Nijesu blagost ni vlada sobom uvijek svećeničke vrline. Prije bi čovjek, kad se prošeta kroz naše crkve, samostane, zavode, kancelarije rekao, da nam je manjak blagosti tipična staleška mana. I odviše često moraju vjernici, veliki i mali, biti, ako već ne žrtve, a ono svjedoci našim psihičkim eksplozijama. Samo sa strahom ulaze ljudi u pokoju našu kancelariju, i u ponečiju, i odviše glasnu, ispovijedaonicu. I odviše često budu naše crkve pozornica nemilih i needifikativnih prizora. Nitko se u njima ne smije ni nakašljati. Nitko se ne smije ni u najsitnijoj stvarčici ogriješiti o regleman. Odmah se na licu mjesta ureduje; odmah se stvara scena. I iz svetih haljina, i usred kanona, i sa Presvetim u ruci. »Timor et tremor« vlada svetištem. A sakristije, i kad su nam pune djece, nijesu nam uvijek pune djetinje vedrine i sreće; punije su često vike i nervoze.

Dvije vrsti imaju ove naše svećeničke nervoze. Jedna je ona, koja se svijesno prihvaća; koja se usvaja i provodi kao sistem. Karakterne pogreške, neovisan i povlašten položaj u crkvenom i društvenom životu, slabost asketskog samoodgoja, instiktivo popuštanje samoljublju i egocentričnosti, krivo shvaćen i još krivlje primljen princip auktoriteta, manjak inteligencije i samokritičnosti, stvorio je katkada od svećenika autokrate, koji zaboravljaju na sve obzire prema ljudima i uživljuju se u ulogu malih, ljudskih, božanstava, samodržačkih i nepogrešivih. I najsitnija njihova voljica je sakrosanktna; pred njom se mora i bez pogovora, pokloniti svatko, tko pred njih iziđe ili se njima susretne. Bit će inače tretiran kao krivac »laesae maiestatis«. Ljudi su u svojoj bolesnoj ambicioznosti posve smetnuli s uma široki i blagi duh Božanskog Učitelja (Matth 12, 18 — 21; 11, 28 — 30), u čije ime govore i najprimitivnije postulate pastoralne taktike. Ne znaju, čijega su duha (Luc 9, 55). Zaboravili su, da Isus ne da ni jednom svome sluzi, da tuče svoje drugove (Matth 24, 49). Bez skrupula riskiraju se i najteže nedaće u duhovnoj pastvi, i odbijanje puka od crkve, i smanjivanje frekvencije sakramenata, i opća nepopularnost, i totalna izolacija od vjerničkih masa. No to je već problem za se, puno krupniji i bolniji od onoga, na koji mi ovdje mislimo.

Puno je češći drugi, blaži, tip svećeničke nervoze. Blaži, ali, na svoj način, i tragičniji. Nađe se on stoput i na najboljem, i na najrevnijem svećeniku. Nije po srcu nikakav autokrata; koji put je dobar kao kruh. Voli ljude; ne bi nipošto namjerice nikoga ucvilio. Dao bi čovjeku krvi iz obraza. Pravi je otac vjernicima. Sve će im učiniti. Uvijek je spreman na svaku pastoralnu uslugu. Sama je revnost. Ali nagle je, sangvinične, naravi. »Herrschernatur«. Vojnička, diktatorska, narav. Htio bi svagdje red. Uvijek je u poslu. Neposredno i silovito reagira: na tuđe slabosti, na nered u crkvi,

na karakternu dosljednost, na afektaciju i licemjerje. Izgubio je živce: od nesanice, od bolesti, od prenaprezanja, od nutarnjih borbi, od skrupula, od umnoga rada. Pa lako, za malenkost, plane. Izviče se. Izleti mu iz usta i koja grublja i krupnija. Napravi nervoznu gestu. Udari dijete. Kao pravi Boanerges (Marc 3, 17). A čas mu je iza toga žao. Sam je na sebe ljut. Volio bi nego išta, da se nije zaboravio.

Subjektivna je, moralna, krivnja u tom slučaju najmanja što može biti. Valjda je ni nema. Ali njezine posljedice nijesu uvijek ni malene, ni nevine. Često su u oštru nerazmjeru s dobrom voljom i plemenitom dušom takova svećenika. Ljudi su osjetljivi. Uvrijede se. Sablazne se. Povuku konsekvencije. Zamjere. Oni ne gledaju u dušu. Oni vide samo plamen u očima i grč na licu i u prstima. Pa to osude kao nepravdu, grubost, nesvećenički postupak, nedosljednost. Propovijeda im se ljubav, bratstvo, strpljivost, a prvi je, eto, ne vrše oni, koji je propovijedaju. Reakcija je upravo koji put fatalna. U čas je svećenik izgubio povjerenje i auktoritet. Jedna mu se je duša zauvijek zatvorila, otišla je u definitivnu opoziciju, povukla se je, bježi ispred njega. Toliko smo puta čuli, gdje netko kaže i za najboljega svećenika: »Ucvilio me je. Nikad mu više ne ću na ispovijed. Ne će me više vidjeti u svojoj kancelariji. Neka se on dere na koga hoće, na mene ne će. Svoju nervozu neka ostavi za sebe!« A zna se to i generalizirati. Prenese se to i na čitav stalež, i na Crkvu. Osobito, kad su, nesretnim slučajem, tragičnim nesporazumom, — toj svećeničkoj nervozi pali žrtvom ljudi malodušni ili slabi u vjeri. Teškom se je mukom nakanio, da jedamput i on pokuša, da uredi račune s Bogom, da se približi svećeniku, da klekne u ispovijedaonicu, a na prvom koraku dočekalo ga je razočaranje. Možda više godina, do smrti, ne će na ispovijed i u crkvu.

Svećenička nervoza postala je u tom slučaju prava »tragična krivnja«, u klasičnom smislu te riječi. Malena u sebi rodila je, po svojim nepredviđenim i ne namjeravanim konsekvencijama, tragedijom.

Ne možemo, mi svećenici, nikada biti dovoljno oprezni pred eksplozijama svojih afekata, pred svojim neobuzdanim, burnim, strastvenim, zelusom. Ne radi se tu samo o obavezama svećeničke lične savršenosti; u pitanju su i krupni interesi duša i pastve. U pitanju je opće dobro. U pitanju je naša svećenička pastoralna kvalifikacija. Bog nas stoga imperativno duži, da rizik svedemo na najmanju moguću mjeru. Blagost nam i strpljivost postaju specifičnom staleškom dužnošću. Prvom dužnošću. Malo koja mana danas toliko kompromitira u našoj funkciji apostolskih radnika kao eksplozivnost i nervoza. Kao svećenici po svojoj smo u prvoj i bitnoj misiji osvajači ljudskih duša. A ljudske se duše osvajaju samo dobrotom; samo krotkom i strpljivom ljubavlju.

Svima je kršćanima Gospodin preporučio krotkost, u svojem govoru na gori. Odmah na drugom mjestu; iza glavne, centralne evanđeoske kreposti duhovnog siromaštva i poniznosti. Ali na apostole je i svećenike, očito još posebno mislio. Vidi se to iz nagrade, koju obećaje krotkima: »Blago krotkima, jer će oni naslijediti zemlju!« A apostoli su pozvani, da je duhovno naslijede. Njihovo je pobjedničko oružje krotkost. Nikada nitko nije bez nje s uspjehom apostolovao. Svi su veliki Božji ljudi, za kojima su išle mase, bili dobri i blagi. Što su bili bolji i blaži, to su više za njima išle. Za sv. Franjom Asiškim i Saleškim. Za sv. Vinkom Paulskim, za sv. Ivanom Boscom. Svi su oni dosljedno i vjerno, provodili Apostolovu pastoralnu maksimu »Tamquam si nutrix foveat filios suos!« (1 Thess 2, 7). Svi su oni naučili od Isusa njegovu prvu i najkarakterističniju krepost: »Učite se od mene, jer sam krotak i ponizan srcem!« (Matth 11, 29). Dok je i mi svećenici, od Njega ne naučimo i ne primimo, nikada ne ćemo postati savršenim vjesnicima, istinskim posrednicima, njegova »slatkog jarma i lakog bremena«.

***

U praksi to za nas svećenike znači uvijek samo jedno. Nervoza ne smije nikada biti u našim očima, ni na našim licima, ni u našim gestama. Svećenik ne smije eksplodirati ni u jednoj situaciji. Nije crkva ni kasarna, ni konvikt, ni samostan; ona je očinski dom. I grizući se za usne od jeda svećenik mora ostati miran i blag. Mora se smiješiti, i kad mu srce plače, i kad mu živci drhću, i kad mu u duši vrije. Ako je igdje vječna pažnja na sebe, ako je igdje posebni ispit savjesti aktuelan, ovdje je. Uvijek, kad sjedamo u ispovijedaonicu, uvijek kad ulazimo u crkvu ili sakristiju, uvijek kad nam se na vratima javi zvonce, uvijek kad nam netko pokuca na vrata, mora nam se u duši, svijesno ili polusvijesno, oglasiti alarmno zvonce naše pastoralne savjesti: »Ostati miran i dobar!« Čim osjetimo prvi poriv uzbuđenja, moramo stisnuti zube i mobilizirati sve duševne i milosne energije, da ostanemo svoji gospodari; pod kontrolom razuma. »Pone custodiam ori meo!« (Ps 140, 3). I kadgod i u najmanjoj stvari, popustimo nervozi, valja da to okajemo. I pokorom! I »Zlatnom krunicom«! Nikada više! Askeza, svijest pastoralne odgovornosti, počitanje pred »blagom vijesti« Evanđelja, naslon na krotkoga i dobroga Isusa, smekšat će konačno i najburniji temperamenat.

Čitav je to, dakako, mali heroizam. Ali samo heroji, — svagdanji, mali heroji, — blagosti i dobrote osvajaju za Krista svijet. Samo krotki i blagi nasljeđuju kraljevstvo Božje.

»Virgo singularis, Inter omnes **m i t i s**, Nos culpis solutos, **M i t e s** fac et castos!«

✝

Dne 4. rujna 1961. preminuo je naglo u Korićanima župnik sarajevske katedrale, preč. g. Milivoj Čekada. Zadušnice i ukop bile su u srijedu 6. IX. u Sarajevu. R. i. p.

Na
gradilištu
svećeničke
izgradnje

ŠTO SE RADI U SJEMENIŠTU?

Autor ovog članka je sulpicijanac Jean Gautier. On ima u vidu osobito prilike u Francuskoj i sulpicijanskim zavodima, no mnogo toga vrijedi i za naše krajeve. Izostavljamo ovdje ipak nekoliko redaka, koji su nama posve strani i nerazumljivi, a za bolje razumijevanje ostalog teksta dodajemo nekoliko napomena.

Mladi princ de Condé volio je prisustvovati crkvenim obredima u župnoj crkvi Sv. Sulpicija i smjestio bi se usred klerika, koji su obavljali svete obrede. Bilo mu je tada dvanaestak godina, pa se pokazivao, kao i sva druga djeca, prilično brbljavim i znatiželjnim.

— Velečasni — reče on jednog dana nekom od svojih susjeda — što vi učite u bogoslovnom sjemeništu?

Klerik se ljubezno nasmiješi, ali šuteći.

— Ali što vi učite u sjemeništu? ponovi do tri puta mladi princ s malo neumjesnom upornošću, koja je mogla poremetiti svečano vršenje svetih obreda.

— Monseigneur — odgovori napokon upitani, s prizvukom nestrpljivosti - učimo šutjeti u mnogo prigoda, a osobito za vrijeme crkvenih obreda. (1)

Koliko svijeta dolazi u napast, da nam postavi isto pitanje kao mladi princ de Condé: »Ali napokon, što vi učite u sjemeništu?«

To je zato, što oni koji nisu nikada stupili u naše zavode, imaju posve neispravnu predodžbu o sjemenišnom uzgoju, i koja bi bila uvredljiva za one, na koje se odnosi, kad ne bi proizlazila više iz neznanja negoli iz zlobe i pakosti.

Za nekoje, bogoslovno sjemenište je mjesto, gdje se mladi klerici zadovoljavaju da nauče služiti Misu i moliti časoslov, da se površno upoznaju s bogoslovijom i gdje, sto i sto puta ponavljajući napokon uspiju zapamtiti nekoliko formula, koje su potrebne za valjano dijeljenje sakramenata.

Za druge, koji imaju manje počitanja, bogoslovno je sjemenište naprosto mjesto, gdje se klerici pod krinkom pobožnosti sustavno vježbaju u zaglupljivanju samih sebe. Možda su takovi ljudi zadržali neku maglovitu uspomenu mladog klerika iz prošlog ili iz početka ovog stoljeća, koji je prolazio ulicama plašljiva izgleda, čedno sakrivajući svoje ruke u širokim rukavima svog talara, prignute glave i skrušeno spuštenih očiju, izbjegavajući s nekim svetim strahom društva, gdje bi se slučajno mogla naći ona pogibeljna bića, koja su se tada nazivala 'osobe drugog spola', kao da jednostavnija riječ 'žena' označuje neku čaroliju, što donosi nesreću.

Da, onima, koji su ih promatrali samo izvana, naši stari mogli su izgledati ponešto smiješni. No pod bojažljivim izgledom možda su oni posjedovali ona važna svojstva, koja nama kadikad manjkaju: onu ispravnost u govoru, onu uglađenost u saobraćaju s ljudima, ono besprijekorno držanje u pogledu odijevanja. Ali »druga vremena, drugi običaji« — reći će netko. Sigurno je, da će se neke upute gosp. Tronsona (2), nekada vrlo dobre, u naše doba činiti nesuvremene. Kako bismo mogli bez smiješka čitati našim klericima ono mjesto iz knjižice 'Ispit savjesti', koje nam propisuje »da nosimo donju odjeću samo s osjećajem stida i poniženja te da ju smatramo kao kožu životinja, ispod kojih nas je snizila neposlušnost«. Ili, kad se prije spavanja svlačimo, da iz čednosti nastojimo najprije skinuti ostale odjevne predmete (cipele, čarape, hlače) a onda istom talar. To bi bila akrobacija znatno teža negoli »pobožno poljubiti svoju tonzuru prije spavanja«, jer ovo je napokon bila dosta laka stvar u vrijeme, kada su se nosile vlasulje (i na njima bila izrezana tonzura). A knjiga sulpicijanca Branchereau 'Uljudnost i pristojnost crkvenih osoba', nekada vrlo uvažena, sadržaje anahronizme, bez sumnje zanimljive, ali takove, koji bi suvremenog klerika ugodno zabavljali i zbog kojih bi ozbiljni svjetovnjak samo slijegao ramenima. Tu čitamo, na primjer, da »naše čelo mora uvijek biti vedro, da naše oči moraju odrazivati blagost a da se ne smiju neprestano prevrtati u svojim šupljinama, te da naša usta, učinjena da redovno budu zatvorena, izražavaju gluposti, kad se ostave uvijek otvorena«. Moramo također izbjegavati »lošu naviku da nosom proizvodimo neugodne zvukove, da skakućemo ulicom kao papiga, da ubrzavamo hod izvan slučaja skrajne potrebe, kao kad treba gasiti požar ili pomoći umirućemu — kiša i drugo nevrijeme nisu opravdani razlozi žurbe«. Mnogi drugi njegovi savjeti: o načinu, kako treba činiti posjete, koje on dijeli u 'aktivne i pasivne', o 'plemenitom ponašanju' za vrijeme šetnje, o načinu 'nositi kabanicu, kako se pristoji' — jesu zastarjeli. To ne znači, da treba zabaciti sve, što časni pisac preporučuje; jer mjesto negdašnjih ukočenih manira pojavila

---

(1) Prince de Condé, nazvan 'le Grand Condé' 1621-1686., jedan od najvećih generala za vrijeme Ljudevita XIV.

(2) Kongregaciju sulpicijanaca, koje su članovi svjetovni svećenici, osnovao je god. 1642. uzorni pariški župnik Jean Jacques Olier (1608—1657.) pri pariškoj župi sv. Sulpicija. (A ovaj Božji ugodnik, Sulpicius Pius, bio je nadbiskup u Bourgesu 626—647.; spomen mu se slavi 17. siječnja.) Svrha je kongregacije: uzgoj klera prema načelima Tridentinskog sabora. — U članku se spominju dva odlična pisca te družbe: g. Tronson i Branchereau; a osim njih vrijedni su spomena poznati nam pisci: Bacuez, Vigouroux, Fillion te Adolf Tanquerey, čije knjige služe kao udžbenici u mnogim bogoslovskim školama († 21. veljače 1932.).

se kod nekih nemarnost i bezobzirnost u ponašanju i razgovoru, koja ne služi na pobudu vjernima a sablažnjuje nevjerne.

* * *

Kod sjemenišnog uzgoja ide se za tim, da se čuva prava sredina između onoga, što je preveć ukočeno i onoga, što je nemarno. Uspjeh nije uvijek zadovoljavajući. Nekoji klerici, odveć savjesni, pravit će počesto utisak, kao da su progutali neprobavljivu svijeću; drugi će opet odražavati nehajno ponašanje razbacujući ruke i noge kao krila vjetrenjače. No tko ima pravo utvarati si, da može u svemu savršeno uspjeti? Gdje god ima ljudi, ima i ljudskih slabosti; i svatko znade, da je teško obnoviti 'starog čovjeka' s njegovim navikama. Glavno je dakle nastojati dati mladićima, koji provode pet ili šest godina u našim zavodima, što potpuniji odgoj ljudski, intelektualni, nadnaravni i apostolski. Takovo hvale vrijedno nastojanje imaju u vidu uzgojitelji klera.

O ljudskom uzgoju ne mislim trošiti riječi.

U pogledu intelektualnog uzgoja, vidjet ćemo jednostavnim nabrajanjem školskih predmeta, da je on vrlo opsežan i raznolik na svim područjima.

Da navedemo neke važnije predmete: to je ponajprije sholastička filozofija, uglavnom prema načelima sv. Tome Akvinskog, ali široko otvorena suvremenim problemima; zatim apologetika, koja pomoću Sv. Pisma, predaje, povijesti i razuma opravdava razloge našeg vjerovanja; onda znanosti, koje imaju vezu s vjerskim područjem, kao što su biologija, evolucija i transformizam, sastav materije. Nakon dvogodišnjeg tečaja učenici počinju dogmatiku, koja izlaže vjerske istine, i moralku, koja pokazuje način, kako se one u život provode. Uči se osim toga eksegeza uz grčko-biblijski jezik, katkada i hebrejski jezik. Nadalje drže se predavanja iz crkvenog prava, crkvene povijesti, ne isključujući duhovne konferencije, predavanja iz sociologije, crkvene umjetnosti i glazbe, što ih drže stručnjaci, koji pripadaju profesorskom zboru ili su pozvani izvana. Ako se uzme u obzir, da se ova didaktička cjelokupnost dopunjava osobnim radovima, koji se zovu disertacija i koje moraju učenici sastavljati od vremena do vremena; pa ispitima, ako ne sedmičnim, ono barem tromjesečnim ili polugodišnjim: svatko će lako uvidjeti, da bogoslovsko sjemenište nije samo mjesto »gdje se uči pravilno služiti Misa«.

* * *

No osim toga, sjemenišni uzgoj usmjeren je prema djelovanju, apostolatu. Naši mladi bogoslovi imaju, više nego oni u prošlosti, apostolski temperamenat, koji im, po mom mišljenju, dolazi od jasnijeg shvaćanja jedinstva mističnog tijela i promatranja ćudoredne bijede našega vijeka. Stoga oni još prije nego završe bogoslovske nauke, smišljaju, kako da osvoje svijet. Poletna želja goni ih, da bez daljnjeg čekanja nastupe i počnu zasijavati njivu Gospodina, koji ih je pozvao u svoju službu.

Kolikogod im dakle dnevni red dopušta, oni ispoljavaju svoju djelatnost u raznim strukama i na raznim linijama, ponajprije već u samom sjemeništu, a nastavljaju je u praznicima pomažući svojim župnicima, koliko to potrebe zahtijevaju i prilike dopuštaju...

Međutim, apostolat, da uzmogne biti djelotvoran, uspješan, mora da ima dušu. Govorilo se i pisalo o duši svakog apostolata. I s pravom. Onaj koji se troši, a da nije prethodno sakupio dostatne nadnaravne snage, prouzrokovat će možda mnogo buke, ali će učiniti vrlo malo dobra. Zato sjemenište nastoji da ljudskom i intelektualnom uzgoju svojih članova pridoda duhovni uzgoj.

Većina naših (francuskih) sjemeništa kuša da svoje učenike izgradi prema samom životu Krista, vječnog svećenika. Zato što svećenički život ostvaruje vrlo usku vezu sa Isusovim životom. Naša djela imaju istu svrhu: slavu Božju i spasenje svijeta. Naša djelatnost stavlja na nas iste zahtjeve: ona traži od nas svetost, predanost i žrtvovanje samog sebe. Što više, naši poslovi su specifično isti kao Spasiteljevi. Koliko puta treba da govorimo dušama, koje su potpuno slične onima, što su okruživale Isusa, u potpuno sličnim potrebama, da govorimo, velim, riječi Isusove, s Isusovim osjećajima, nastavljajući djelo Isusovo po milosti Isusovoj... Jer ako su krajevi izmijenjeni i ako Francuska nije Palestina, neznanje naroda, tjeskoba grešnika, kajanje razmetnih sinova, bol matera, groznica bolesnika ne mijenjaju se. Naša skrb za ove ljudske bijede jest neprekidno odvijanje Kristovih tajna, jest djelovanje Kristova života u nama, koje osigurava uspjeh našeg djelovanja.

No svrha svih duhovnih vježba u sjemeništu jest osigurati u duši budućeg svećenika ovu intenzivnost života Isusova, koja će učiniti plodnim njegovo buduće djelovanje. Tomu služi molitva, ispovijed, duhovno vodstvo, čitanje Biblije, obuzdavanje zlih sklonosti, obdržavanje šutnje, a iznad svega slušanje Mise i primanje sv. Pričesti, koje mladom kleriku omogućuje, da unutar nekih granica ostvari uzvišenu i tajanstvenu riječ sv. Pavla: »Živim! Ali ne živim više ja, nego Krist živi u meni« (Gal 2,20).

* * *

Iz ovoga, što je dosad rečeno, ne bi bilo pravilno zaključiti, da klerici provode cijelo svoje vrijeme u učenju, molitvi, nutarnjoj sabranosti i čišćenju duše. Oni imaju svaki dan vremena za odmor a svake godine praznike, koji im dopuštaju uspostaviti izravni dodir sa svijetom i prokušati svoje zvanje. Oni, koji u sjemeništima vide samo »mjesto za zaglupljivanje«, neka izvole počastiti nas posjetom u nekoj od naših kuća. Tu će oni naći dvorane za igru, biljar, ping-pong; naći će »kružoke«, gdje se pojedine grupe kraj malih stolova zabavljaju omiljenim igrama, kao što su: šah, dame, domino, ili slušaju religiozne i profane ploče, a i novine i časopisi stoje im na raspolaganje. Sve to u srdačnom raspoloženju, od kojeg smijeh, pa i grohotni smijeh nije isključen.

VELIKI UPITNIK

JESAM LI PROIGRAO SVOJE ZVANJE?

Od svoga djetinjstva mislio sam samo na svećeničko zvanje. Zato su me i moji roditelji i župnik poslali u malo sjemenište. Ugodno sam se osjećao u religioznoj atmosferi sjemeništa. I za vrijeme pubertetskih godina ostao sam vjeran svojoj namjeri. Još prije moga istupa iz sjemeništa tvrdio je moj ispovjednik, da on ni malo ne sumnja o mojem pozivu u svećenički stalež.

Kratko vrijeme iza ispita zrelosti sreo sam se nenadano s jednom djevojkom, koja me je odmah osvojila. Među nama se postepeno razvijalo sve tijesnije prijateljstvo. Nestalo je veselja za svećenički stalež, kao i hrabrosti, da ću moći kroz cijeli život držati celibat. Izabrao sam drugo zvanje. Danas sam pred vjenčanjem, i ne mogu se smiriti. Progoni me misao, da sam proigrao svoje zvanje. Bojim se, da će me možda Bog kazniti na mojoj ženi i djeci, jer sam pobjegao od zvanja u koje sam pozvan. Dapače, strahujem, da sam se odijelio od Boga. Više se ne usuđujem pristupiti sv. Pričesti. Hoću li u zadnjem času raskinuti zaruke i postati svećenik, jer bi možda u kojem drugom zvanju zauvijek propao?

*

Mladiću, dobro razumijem tvoju nevolju. Ne bih te htio utješiti jeftinim riječima. Svećenički i redovnički stalež ne spadaju u red Božjih zapovijedi, nego u red savjeta. Savjet **možemo,** ali ne **moramo** poslušati. Ako imaš razborit razlog radi kojega otklanjaš svećeničko zvanje — a u tvojem slučaju postoji taj razlog — ne počinjaš ni laki grijeh. Otresi se tih briga i straha, te se oženi.

Posve teoretski odgovor je potpuno ispravan. Ono, što se prepušta slobodnoj volji čovjekovoj, ne može se uzeti kao grijeh. Tada bi savjet prestao biti savjet, i postao zapovijed. Stoji: Zapovijed ljubavi prema Bogu obvezuje na bezgranično predanje Bogu. A tko Bogu kaže »Ne«, iako je jasno spoznao Božji poziv, taj postavlja granice Božjoj ljubavi, i time povređuje zapovijed. No, treba razlikovati: tko Bogu uskrati ono, što On želi, ogrešuje se o potpuno predanje. Iz toga ne slijedi nužno, da je svaki prestupak protiv predanja Bogu, grijeh. Postoji i viteška obveza ljubavi, t. j. ona, koja proizlazi iz velikodušnosti, poštenja i tankoćutnosti.

Nabrajajući ova svojstva opisali smo ujedno i ozračje u kojem raste pravo duhovno zvanje. Tko za ove kategorije ćudorednih vrednota nema osjećaja, taj može mirno — ne ogriješujući se ni o što — reći »Ne« i pozivu u svećenički ili redovnički stalež. Manjkaju mu neki duševni preduvjeti, koji su potrebni za duhovni stalež. Iz takvog mladića, po svim predviđanjima, postat će tek osrednji svećenik ili redovnik.

Ima više izgleda, da će takav na posrednom putu u braku, po predanju ženi i djeci, dospjeti do ispunjenja kršćanske ljubavi, negoli, neposrednim putem u svećeničko zvanje.

(nastavak sa strane 140)

Onima, koji više vole život na svježem zraku, park pruža prilike za razne sportove: nogomet, odbojku, tenis, kuglanu. Neka sjemeništa, kao na primjer u Issy-les-Moulineaux (3), imaju i zgodno, veliko kupalište, u kojem se praćaka cijelo jedno društvo vodozemnih naroda: Englezi, Amerikanci, Škoti, Irci, Crnci, Žuti, Bijelci, jer svatko znade, da je ovo veliko sjemenište međunarodno. Tu dolazi do izražaja opća ljubav kao i briga za tjelesnu čistoću, jer svetost nije nipošto sestra prljavštine. Pa ako je Crkva proglasila svetim Benedikta Labre (4), nije to učinila zbog njegove prljavštine već usprkos njoj. Ali što bi rekao gosp. Tronson gledajući klerike tako oskudno odjevene, on, koji nije dopuštao »otkriti svoje noge i trbuh osim pred liječnikom« — ili gosp. Branchereau, koji govori opširno o čistoći ušiju, ali ne dozvoljava potpuno kupanje osim jedamput mjesečno »u sezoni žestoke vrućine«.

Svakodnevnim odmorima pridružuje se slobodno popodne četvrtkom svakog tjedna, a klerik ga može provesti, prema svom izboru, ili na šetnji bilo to pješke ili na kojem vozilu, a može ići također raditi na sjemenišnom posjedu ili zaseoku. Postoje i dulji izleti, kada bogoslovi već prije podne odlaze malo podalje u neku šumu, a vraćaju se u sjemenište pred večer, tjelesno umorni, ali bolje raspoloženi za intelektualne i duhovne poslove, što ih čekaju.

Moglo bi se još puno toga reći kao odgovor na upite, koje nam često postavljaju vjernici i nevjernici o životu u bogoslovnim sjemeništima, ali moramo prepustiti prostora za druge članke. Međutim i ovo nekoliko redaka dovoljno pokazuje, da naši zavodi nisu ni izdaleka skloništa za dangube i nekakva strašila, kao što si to nekoji bezrazložno predstavljaju, nego su tako zamišljeni i uređeni, te mogu osigurati na svim područjima naravi i milosti svestrano razvijanje po izbor mladeži, koja nam je povjerena.

(3) Issy-les-Moulineaux ili kratko Issy: jedno od južnih predgrađa pariških (na Seni, oko 45 tisuća stan.). Silom prilika kuća matica sulpicijanaca (generalat, novicijat, sjemenište) preselila se iz Pariza u ovo predgrađe. Tu je i gosp. Ad. Tanquerey priredio neka izdanja svojih knjiga.

(4) Sv. Benedikt J. Labre (1748—1783.) od 1870. živio kao prosjak i hodočasnik. Zbog vrlo stroge askeze (osobito zbog stroge pokore u pogledu hrane, spavanja i odijevanja) nazvan „mučenik pokore".

Pozivi su mnogobrojni. Daje li Bog nekome opipljivim vanjskim i nutarnjim znacima razumjeti, da ga je izabrao za djelitelja njegovih milosti, tada je jasno, da je pozvan, i da će za kraljevstvo Božje učiniti više, nego li onaj, koji se odluči na svećeničko zvanje na temelju hladnog razumskog zaključivanja, i jer ga konačno ni jedno drugo zvanje više ne privlači, i jer ni brak nema za njega nikakvih posebnih draži. I takav će po opus operatum svete Žrtve i sakramenata mnogo učiniti za kraljvstvo Božje, ali to njegovo djelovanje može nadomjestiti i svaki drugi.

U prvom slučaju stoji: Bog si je odabrao posebno oruđe, preko kojega hoće da u svojem kraljevstvu izvrši jednu zadaću, ili hoće, da se po njemu posebno objavi ljudima. Drugome taj dar nije dao. Ako se pozvani ne odazove, njegova zadaća ostaje neispunjena, a ljudi ostaju bez djelatne pomoći, koja im je potrebna za posvećenje. Takav poziv povezan je s mnogo većom odgovornosti, i Bog dopušta, da duša koju On poziva jasno to osjeća, i da si je svijesna te odgovornosti. Ne može biti isto, ako se Bogu uskrati čovjek kova sv. Franje Ksaverskog ili jedne Male svete Terezije, ili, bilo koji drugi svećenički kandidat, ili jedna od mnogih djevojaka koja osjeća u sebi poziv za redovnički stalež.

U duhovnim vježbama sv. Ignacija vidimo, da pitanje zvanja treba shvatiti mnogo ozbiljnije, s jačom svijesti odgovornosti, i individualnije.

Zato se u ovom slučaju ne usuđujem jednostavno reći: Mladiću, mirno se oženi i ne brini se za svoje bojazni, a da nisam prije točnije ispitao tvoj poziv. Iz tog prikaza zaključujem, da prije pripadaš onima, koje je okolina »gurala« u svećeničko zvanje, a da sâm nisi nikada ozbiljno promotrio svu veličinu odluke: posvetiti se svećeničkom zvanju. Vrlo lako može biti, da si tek pri susretu s djevojkom postao potpuno svijestan svojih prirođenih sklonosti, t. j. upoznao si da nemaš potrebnih sposobnosti za svećenički stalež i svećenički celibat. U tom slučaju stvoren si za život u braku, i moći ćeš se samo u braku razviti kao kršćanin. Ako je tako, veseli se predstojećem vjenčanju i ukloni svaku bojažljivost. Nastoj osnovati pravu kršćansku obitelj, koja će biti živa stanica svete Crkve.

Ali, mladiću, ako se kod tebe radi o ovom drugom pozivu, o kojem smo naprijed govorili, tada je tvoj »Ne« uistinu bijeg pred Božjim pozivom, i ne ćeš ni o jednom drugom zvanju naći potpunog mira i zadovoljstva, jer onoga, koji je izabran za najveće, ne može ništa više potpuno ispuniti. No, i u ovom slučaju bilo bi besmisleno zaključivati: radi jednog »Ne« bit ću izgubljen u vječnosti, ili radi toga izazvat ću gnjev Božji na svoju ženu i djecu. Ipak, mladiću, savjetujem ti, iz pokojeg životnog iskustva: ne reci »Ne«. Bilo ti ne znam kako teško, taktično raskini zaruke. Karakterna kršćanska djevojka znade dobro, da ne može tražiti za sebe onoga, na koga je Bog položio svoju ruku.

Nauče li djeca po tvojoj katehezi moliti, tada si postigao skoro sve. Ako ne postanu ljudi molitve, tada nisi ništa postigao.

●

Sve vjerske istine su interesantne. Treba samo pronaći u čemu su interesantne, značajne, lijepe, velike i potresne za djecu i to im pokazti.

Rkt. župni ured Tordinci, p. Ostrovo kod Vinkovaca kani izdavati tromjesečni časopis »MINISTRANT«. Cijena »Ministrant«-u će biti oko 50 din, a štampao bi se knjigotiskom. Mole se preč. i vlč. gg. župnici, da izvole što prije svoje narudžbe s točnim brojem primjeraka radi visine naklade dostaviti na gornju adresu. Časopis će biti prikladan i za ostalu djecu.

PAPINSKE NAKANE APOSTOLATA MOLITVE

ZA MJESEC RUJAN 1961.

Opća: Da bi se javno mnijenje što bolje uskladilo s naravskim zakonom i naukom Crkvenog učiteljstva.

Misijska: Da bi propovjednici Evanđelja čuvali baštinu kulturnih i narodnih tradicija, svojstvenu svakom narodu, te ju razborito usklađivali s vjerskom naukom.

ZA MJESEC LISTOPAD 1961.

Opća: Da bi katolička sveučilišta napredovala i gledom na broj i gledom na pomoćna sredstva.

Misijska: Da bi se apostolat među intelektualcima nekatolicima što uspješnije širio.

ZA MJESEC STUDENI 1961.

Opća: Da bi staračku dob ljudi ispravno shvaćali i provodili.

Misijska: Da bi se mladići u misijskim područjima zajedno s tehničkom izobrazbom oplemenjivali duhom vjere.

ZA MJESEC PROSINAC 1961.

Opća: Da bi se proizvodi zemlje podjednako i pravedno među ljudima dijelili.

Misijska: Da bi se pod upravom S. Zbora za širenje vjere spasonosno svijetlo Evanđelja proširilo do krajnjih granica zemlje.

INTERNACIONALNI MISIJSKI

KATEHETSKI TJEDAN

Od 21. — 28. VII 1960. održan je u Eichstätt-u Internacionalni misijski katehetski tjedan. Organizator i vođa katehetskog tjedna bio je o. Hofinger, D.I., koji radi u centru misijskog pokreta u Manilli. Zaslugom O. Hofingera dobiva misijska kateheza nove putove i precizira svoju metodologiju, jer stare metode i katekizmi ne odgovaraju više potrebama u zemljama koje se razvijaju tako naglim tempom. Da se pokažu rezultati novih napora u pogledu katehizacije u misijama, i da se zacrtaju novi putevi, sazvano je zajedničko zborovanje misionara i evropskih kateheticara. Na internacionalnom misijskom katehetskom tjednu sakupilo se: 2 kardinala, oko 60 misijskih biskupa i 160 katehetskih stručnjaka i misijskih radnika iz cijelog svijeta. Uz O. Hofingera bili su predavači Msgr Elchinger, pom. biskup Strasbourg-a, poznati katehetski stručnjak, Msgr Blomjous biskup iz Tanganjike, Dr Tilmann i Dr Fischer iz Münchena, o. Grasso, profesor Gregoriane. Svaki dan održane su tri do četiri konferencije, a tada se u posebnim cercl-ima na večer debatiralo, i na koncu donesene su konkretne rezolucije. Debate su pokazale, da Crkva u našim zemljama ima iste pastoralno teološke probleme, kao i u misijama.

Donosimo kratki prikaz jednog predavanja razrađenog na katehetskom internacionalnom tjednu.

KATEHETSKA KRONIKA

PRAKTIČNE UPUTE ZA VJEROUČITELJA

I. TEMELJNI STAV VJEROUČITELJA

1. Vjeroučitelj mora biti svijestan, da je oruđe u ruci Božjoj. Po njemu Bog hoće da se objavi. Zato mora moliti, da mu Bog dade pravu riječ, a njegovim učenicima da Bog otvori srce.

2. Vjeroučitelj mora imati čistu nakanu i srdačnost Kristovu, onda će se svi njegovi učenici moći osvjedočiti, da je Evanđelje Kristova vijest.

3. Vjeroučitelj mora biti svijestan da je poslan od biskupa i da reprezentira Crkvu. Zato on i ne iznosi svoje osobno mišljenje, nego nauku Crkve.

4. Cilj svake kateheze jest: osvojiti duše za Boga, za život po vjeri u Krista, a u zajednici Crkve. Samo znanje, nedostaje.

II. IZGRADNJA KATEHEZE

5. Ako katekumen još ne vjeruje, tada su potrebne pripravne kateheze. Vjeroučitelj treba tada biti oruđe milosti. Mora nastojati kod svojih katekumena pobuditi težnju za Bogom, ukazivati na neispunjene težnje njihove duše. Vjeroučitelj im mora pomoći da upoznaju neurednost svoga života i da se riješe krive privrženosti zemaljskim dobrima. Buditi u njima želju za Bogom, oproštenjem; otvoriti njihova srca Bogu i poticati ih na djela ljubavi. Tako pripravlja tlo za sjeme riječi Božje. Bez ovih duševnih preduvjeta bit će katekumen nesposoban shvatiti smisao Evanđelja.

6. Kateheza mora na prvom mjestu **pobuditi interes**, i to ne samo preko vanjskih **podražaja**, nego u prvom redu nadovezivanjem na skrivena pitanja i želje svojih slušača. Sve ovo što govori, od prve riječi, ne smije biti bez značenja, neinteresantno ili obeshrabrujuće. Treba da bude odgovor na potrebe slušača. Osobito je važno pobuditi interes onda, ako je katekumen još daleko od vjere.

7. Iza toga neka vjeroučitelj svojim katekumenima predoči jednu živu, proživjelu stvarnost. Jedan doživljaj iz Biblije, jedno liturgijsko zbivanje ili jedan doživljaj iz života Crkve i njezinih svetaca, ili iz svakidašnjeg života. Neka pripovijeda jednostavno i mirno, ali ujedno i vrlo živo, tako da gane i osvoji srca. Kod biblijske kateheze može se tekst čitati na početku. Zatim slijediti temeljito razrađivanje sa slušateljima.

8. Pri **razrađivanju** tumači vjeroučitelj smisao predočenoga, i to tako, da govori i duši i srcu. Ne drži on predavanje, nego nastoji da slušaoci u živom razgovoru sudjeluju u katehezi. Katekumeni neka zajedno s vjeroučiteljem traže istinu i neka spoznanu istinu izraze svojim riječima. Ono, što su riječima izrazili, to vjeroučitelj pročišćuje i produbljuje, dok istina slušateljima bude jasna i živa. On mora nastojati da rečeno svi razumiju, a tada istinu sažme.

9. Kada su slušatelji riječ Božju i nauku Crkve čuli i razumjeli, tada vjeroučitelj zajedno s njima traži, kako će oni osobno odgovoriti Bogu. Taj odgovor može biti spontana ili pripravljena molitva, kratki liturgijski čin, ispit svoga života, razmišljanje o zadaći koja im se nameće iz nauke, ili neka određena odluka.

10. Najvažnije tekstove i riječi će vjeroučitelj zadati da ih katekumeni nauče napamet, ne samo zato, da im ostanu u pameti, nego u prvom redu zato, da se učvrste u njihovim mislima i djelima. Neka ne traži da znadu napamet ono, što im nije jasno, i ako nijesu shvatili vrijednost stvari. Mehanično memoriranje nerazumljivih formula muti jasnu spoznaju o vrijednosti kršćanske nauke za život.

11. Vješt vjeroučitelj će prigodno iskoristiti sve te elemente i to potpuno slobodno prema građi, predznanju i broju katekumena.

III. METODIČKE POJEDINOSTI

12. Da kateheza bude izmjenično i svestrano izgrađena upotrijebit će vjeroučitelj razne katehetske oblike. Kateheza treba da govori duši i srcu, mašti i svim aktivnim i stvaralačkim sposobnostima katekumena. Osobito mora paziti, da svi katehetski oblici idu za tim, da sve duševne moći budu otvorene djelovanju Duha Svetoga.

IV. ELEMENTI UNUTARNJEG KATEHETSKOG ZBIVANJA

Priprava (stvoriti raspoloženje), podavanje, tumačenje, razrađivanje, produbljivanje, uspoređivanje, dokazivanje, potvrđivanje, motiviranje, sabiranje, ponavljanje, učenje, primjenjivanje, realiziranje, ispitivanje.

V. VANJSKA KATEHETSKA SREDSTVA

Pripovijedati, pokazivati, dati pramatrati, poticati na pitanja, dati razmišljati, voditi razgovore, diskutirati, dati čitati, (svaki čita za sebe, jedan čita glasno, čita više njih sa razdijeljenim ulogama), dati ponoviti pripovijedanjem, učiti, ispitivati, vježbati, zborno govoriti, zadati pisati, crtati, na ploču pisati i crtati. Postavljati zadatke koje moraju riješiti (tražiti, sakupljati, razmišljati, oblikovati — za pripravu i zadaću), zadati domaće zadaće, u bilježnicu skicirati. — Pjevati, šutjeti, moliti, ispitivati savjest, razmatrati, preduzeti radnje i kretaje iz liturgije, upriličiti proslavu, dramatizirati, prirediti izložbu. — Upotrijebiti pomoćna sredstva (zidne slike, diapozitive, ton vrpcu, gramofonske ploče).

12. Najvažnije uzgojne zadaće katehizacije.

a) Odgoj u molitvenom životu. Vjeroučitelj vodi svoje učenike tako, da sami govore Bogu svojim riječima. Daje im niz molitvenih obrazaca, među njima i glavne molitve i dijelove iz psalama i misala. Zbirka molitava treba biti ogledalo vjere i molitve Crkve, a ujedno mora biti i izraz pobožnosti.

b) Odgoj za praktični život

Vjeroučitelj treba stalno izgrađivati savjest svojih učenika i odgajati ih za punoljetne, samostalne i svijesne vjernike. On ih uvodi u župsku zajednicu, osobito u župsku službu Božju. On im daje zadatke u životu župske zajednice i odgaja ih u djelotvornoj ljubavi prema bližnjemu i za apostolat među kršćanima i inovjercima.

14. Vjerska pouka se završava sa pripravom na sakramente i završetkom školovanja. Ona se proteže preko djetinjstva, mladenaštva i doba zrelosti, i neprestano se razvija, proširuje i produbljuje.

VI. PRIPRAVA

15. Vjeroučitelj se pripravlja na katehezu savjesnim studijem, razmišljanjem, razrađivanjem materijala i molitvom. Stalno mora imati u svijesti kome će govoriti. Prije nego stupi pred učenike mora znati:

1. Što ću poučavati? (sadržaj)
2. Što želim postići? (cilj)
3. Kako ću katehezu izgraditi? (put)

Svaka kateheza je mala umjetnina. Samo uz brižnu pripravu može biti dobra.

Samo neprestanim naporom i radom postaje se dobar vjeroučitelj.

Novi kadrovi — svećenici

NASTOJANJA OKO brojnog svećenstva u mladim crkvama

Enciklika Princeps Pastorum iznijela je brojke o jakom, upravo »čudnovatom« porastu svećeničkih zvanja u misijskim zemljama. Agencija Fides u svojem broju od 8. X. 1960. iznosi za područja Azije i Afrike koja se nalaze pod njezinom jurisdikcijom 7.369 urođeničkih svećenika. To je 33,6 postotaka od 21.915 svećenika ovog dijela zemlje. Broj autohtonih biskupa u Aziji i Africi je 106. Prema tome skoro s trećinom biskupija i apostolskih vikarijata u označenom području upravljaju biskupi vlastitog naroda. Procentno raste broj domaćih biskupa brže, nego li broj urođeničkih svećenika. Taj proces će se i dalje razvijati, jer to traže unutarnje crkvene i političke prilike. Papinsko djelo za urođenički kler pomagalo je u prošloj godini 114 svećeničkih sjemeništa u misijama. Od toga 95 u području propagande. Broj kandidata u svim tim sjemeništima iznosio je u prošloj godini 5316. Papinsko djelo za urođenički kler uzdržavalo je i 328 malih sjemeništa, u kojima budući svećenici polaze gimnazijske nauke. Broj učenika u malim sjemeništima bio je 25.169. U poredbi prema ranijem godištu stanje daje ovu sliku: 280 kandidata više u bogoslovnim sjemeništima i 1886 u malim sjemeništima. U stvarnosti porast nije oduševljavajući, ako promislimo, da se broj kandidata dijeli na 442 zavoda. Prirast od 2000 kandidata stavlja Papinsko Djelo pred teške

Što je zapravo Opus Dei?

(Sekularni institut — novi redovnici)

Kakvo je to društvo Opus Dei? Kada je osnovano? U koju svrhu? Koji visoki auktoriteti njime upravljaju? Kakve su njegove djelatnosti i u kojem ih području vrši? Ima li kakve sličnosti s »Bratovštinom Presvetoga Sakramenta«?

O d g o v o r:

Opus Dei ima potpuni naziv: Svjetovni institut svećeničkog društva Svetoga Križa. Potječe iz Španjolske. Njegov utemeljitelj još živi, a zove se Msgr Josip Marija Escriva de Balanguer. Doživotni je predsjedik Instituta.

Prvo je bio advokat, zatim je postao svećenik. Ideju o osnutku dobio je u kontaktu sa sveučilištarcima. Kao rektor Zavoda sv. Elizabete u Madridu upoznao je, da bi se nekoji gojenci htjeli i mogli vinuti do vrlo visokog stupnja duhovnog života, iako ostaju u svijetu. U tu je svrhu napisao Konstitucije i dao ih na potvrdu diocezanskim vlastima 2. listopada 1928. Institut se proširio brže nego što je Utemeljitelj i mislio, te ubrzo prešao granice i postao internacionalnim. Sveta Stolica ga je odobrila 8. prosinca 1943.

2. veljače 1947. papa Pio XII., slavne uspomene, objavi važnu Apostolsku konstituciju »Provida Mater«, koja je podijelila svjetovnim institutima blagodat, da se ubroje među Institute kršćanske savršenosti. Opus Dei zamoli tada, da se priznaju njegovi statuti, kao statuti svjetovne ustanove, koja teži za savršenim životom. To se dobilo 24. veljače 1947. posebnim dekretom »Decretum laudis«. Konačno je odobrenje dano 16. lipnja 1950. godine.

Evo nekoliko bitnih točaka spomenutih Konstitucija:

1. Svećeničko društvo Sv. Križa i Opus Dei, nazvano skraćeno: Opus Dei, jest svjetovni institut, čiji se članovi posvećuju životu kršćanske savršenosti vršeći evanđeoske savjete i apostolat u svijetu.

2. Glavna je svrha Instituta posvećivanje svojih članova u svijetu. Specifična je svrha širenje života savršenosti u sve društvene slojeve, posebno u slojeve intelektualaca i pripravljati muževe i žene za apostolsko djelovanje.

3. Ti se ciljevi postizavaju životom molitve i mrtvenja, što je temelj i snaga intenzivnog života i rada svakog člana Instituta.

Doista, svaki član, ma kakav mu bio društveni položaj, nastoji, da mu svagdanji rad bude sredstvo posvećenja. Zato ga obavlja vjerno i savjesno, te se njime služi kao sredstvom apostolata u svojoj sredini. Članovi društva Opus Dei pripadaju svim društvenim kategorijama i rade u svim sredinama. Žive u svijetu i prakticiraju svjetovnu profesiju u svijetu. Polažu privatne zavjete unutar Instituta. Ti su zavjeti tradicionalni redovnički zavjeti: siromaštva, čistoće, poslušnosti, ali se prakticiraju prema mogućnosti staleža u kojem se članovi nalaze.

4. Opus Dei ne nameće ni jednom od svojih članova posebni oblik apostolata. Institut bdije nad duhovnim i apostolskim oblikovanjem svojih članova, ali im ostavlja slobodan izbor vrste apostolata, koji će moći vršiti.

(nastavak sa strane 144)

probleme. I ovom vrlo skromnom napretku ne može udovoljiti svojim slabim sredstvima. Misijska područja ne raspolažu također financijskim mogućnostima, da bi mogla više doprinijeti za uzgojne zavode. Mjestimice pokušala je uprava sjemeništa proširiti pripomoć i na rodbinu učenika. U Keniji pokazao se taj sistem vrlo uzgojno. Ali način se još ne može upotrijebiti u svim zemljama koje su još u razvoju. Papinsko djelo dalo je prošle godine za sjemeništa 6,2 milijuna dolara.

Odgoj urođeničkog klera osobito je potreban u crnoj Africi. No stvar ne može bržim tempom napredovati, jer četiri petine urođeničkog klera posvećeno je za svećenike tek 1940. g. i prema tome manjkaju iskusni odgojitelji mladog svećeničkog naraštaja. Osim toga je broj afričkih svećenika u mnogim zemljama još jako malen. Tek oko g. 1940. dobila je većina afričkih zemalja svoje prve urođeničke svećenike, a još i danas ima mali broj zemalja koje nemaju još ni jednog domaćeg svećenika. Istina, u malim sjemeništima Afrike je broj učenika 15.176 i 1633 bogoslova. Ali koliki će od njih postići svoj cilj? Godine 1959 donio je »Les Missions Catholiques« studiju o broju afričkih svećenika s kojima će se moći raspolagati u idućih petnaest godina. Počeo je s godinom 1957. kada je bilo 1480 bogoslova i 8100 gimnazijalaca. Po pravilu o ustrajnosti ovih mladih ljudi u zvanju proračunao je, da od gimnazijalaca samo 10% iza sedmogodišnjeg studija stupe u sjemenište, a od bogoslova samo 50% nakon osam godišnjeg studija dođe do svećeničkog zvanja. Na temelju ovih okolnosti bilo bi 1973. g. u crnoj Africi 2930 svećenika. Ako će do onda moći djelovati inozemni svećenici, i ako će iza toga smjeti još pomoći svojoj braći u službi, tada će to biti lijepi broj. No ako se prilike drugačije razviju možemo si zamisliti s kakvim poteškoćama će se Crkva u Africi susretati u budućih četrnaest godina, u pogledu pastve i misija. Crkva je dužna sve učiniti što se razborito može učiniti, a ostalo moramo prepustiti Providnosti Božjoj.

LAIKAT

U današnje se vrijeme puno po katoličkom svijetu piše o ulozi laikata u Crkvi. I puno se ta uloga ističe i forsira. I sve se više šire razne organizacije, pokreti, nove forme, laičkog apostolata i laičkog redovništva. Skoro bi se moglo govoriti o našem vremenu kao o eri katoličkog laikata.

Po sebi je jasno, da se pritom prvotno misli na aktivnu ulogu laikata u Crkvi; ne na onu pasivnu. U pasivnom smislu laikat je, bez ikakve sumnje, najbitniji elemenat u Crkvi. On predstavlja ogromnu većinu članova Crkve; radi njega je Crkva prvotno i osnovana. Laicima Crkva u prvom redu propovijeda; njima dijeli sakramente; njih učlanjuje, cijepi u svoje mistično Tijelo; njih spasava. Oni su »pars potior« otkupljenih i »svetih«. Kler su i hierarhija više ministerijalni elemenat Crkve; laikat, na neki način, finalni i korisnički.

novi kadrovi — svjetovnjaci

Laikat je, barem potencijalno, najširi nosilac ideje i zadaće Crkve. Bez laikata Crkva praktično ne može živjeti. Laikat pomlađuje i Crkvu i kler; on rađa i odgaja i nove kršćane i nove svećenike. Bez laikata ne može Crkva, u redovitim prilikama, ni organizacijski postojati. Kler je, »ex instituto«, uzdržavani, financijski pasivni, dio Crkve; na laicima je i uzdržavanje klera i svih crkvenih institucija. Ali i u nadnaravno-milosnom pogledu, — posvećenja, djetinstva Božjega, slave Božje, — laikat je u cjelini bogatiji. Da li kvalitativno, drugo je pitanje, — kler bi, i s njim crkveni redovi, morali prednjačiti u savršenosti; to im je profesija, — no svakako ekstenzivno i kvantitativno: zbog potpune brojčane nadmoći. Laici su široki ocean duša, u kojima Krist živi i djeluje, a koje ga ljube; laici su gros u pobjedničkom plijenu Kristova otkupljenja; njima će se, uglavnom, ispuniti nebo i vječno Kraljestvo Božje.

O tomu se uopće u ovom kontekstu ne radi. To su odviše aksiomatičke stvari. Tu uopće nisu moguće nikakve ni promjene ni novosti u historijskom životu i razvoju Crkve.

Što nas ovdje zanima, to je aktivna uloga laikata u Crkvi. Što laikat Crkvi daje? Koji je njegov apostolski djelokrug? Koja su njegova prava? Kakav je njegov utjecaj? Dokle se on u Crkvi može i mora afirmirati? Je li on samo »Ecclesia discens«, tacens et audiens, ili on može i govoriti i djelovati: na cjelinu kršćanskog života? Kako; u kojem smislu?

Bilo je pokušaja u Crkvi, svijesnih i nesvijesnih, — uvijek, dakako, s nezvane i nekompetentne strane, — da se laikatu taj aktivni udio u crkvenom životu ili ospori ili, barem, što više ograniči. Gledalo se s nepovjerenjem i s neraspoloženjem na svaku laičku inicijativu. Htjelo se, praktično, laicima sugerirati, da je njihovo samo »slušati« i izvršivati direktive i naloge. Zamjerala im se svaka slobodnija riječ, primjedba, kritika. Laikatu se namjenjivala uloga elementa pod tutorstvom klera. Samo kler je ispred Crkve i u Crkvi smije misliti i govoriti.

Praksa je, barem u zadnjim stoljećima, skoro odreda bila takva. Neki kažu, uglavnom kao reakcija na luteranstvo, koje je u principu otklanjalo postojanje i auktoritet klera kao božanske institucije u Crkvi. I od straha pred liberalizmom, koji je bio zahvatio duhove, osobito baš među laičkom inteligencijom.

Odviše je, međutim, očito, da su to i dogmatički i crkveno-historijski sasvim neodrživa shvaćanja. Dok se o vjernicima, — baš laičkim, — govori u tolikim crkvenim tekstovima kao o »vojnicima« Krista i Crkve, dok se sakramenat sv. Potvrde smatra sakramentom svjedočanstva i borbe,

---

5. Svaki član društva Opus Dei — u granicama vjere i morala — uživa potpunu slobodu u svemu, što se odnosi na zvaničnu djelatnost, društvena načela, te preuzima punu odgovornost za sve svoje čine na raznim područjima ljudske djelatnosti.

Opus Dei, kao ustanova, nipošto se ne solidarizira sa zvaničnim, društvenim, političkim i ekonomskim djelatnostima svojih članova.

Članovi ne provode zajednički život. Sačinjavaju obitelj, ali ne zajednicu. Okupljeni su obično u skupine od dvadesetak članova, pod upravom mjesnog Vijeća, kojim upravlja Direktor, a taj je uvijek svjetovnjak. Svećenici Instituta, čiji broj ne prelazi 3% od ukupnih pripadnika, ne zauzimaju u principu upravne službe.

Vrhovnu upravu Instituta vodi Utemeljitelj Msgr Escriva, koji se od godine 1946. nastanio u Rimu. Uz njega je generalno vijeće, koje se sastoji od članova raznih evropskih i američkih naroda. Institut ima sada svoje članove u Španiji, Austriji, Francuskoj, Njemačkoj, Engleskoj, Irskoj, Italiji, Portugalu, Švicarskoj, Sjedinjenim Državama, Kanadi, Južnoj Americi, Indiji.

Opus Dei ima dvije grane posve različite i odijeljene: Sekciju mušku i Sekciju žensku. Te su dvije Sekcije povezane samo osobom Utemeljitelja, koji upravlja i jednom i drugom. Muška sekcija sada broji oko 10.000 članova, a ženska sekcija 8.000. Osim toga, ima i veliki broj »Suradnika«, koji nisu učlanjeni u strogom smislu riječi, a pripadaju najrazličitijim društvenim kategorijama.

Iz navedenog slijedi, da je Opus Dei vrlo značajna ustanova.

u savremenoj Crkvi

dok sv. Pismo apostrofira kršćanske mase kao »kraljevsko svećeništvo« (1 Petr 2, 9), apsurdno je i pomisliti na neaktivnost laikata kao na neki evanđeoski i kršćanski ideal. Svjedok, koji ne govori, nije nikakav svjedok; vojnik koji ne radi i ne bori se, nije nikakav vojnik; svećenik, koji nema posla s dušama, s Crkvom, s oltarom, nije nikakav svećenik.

I nije nikakav »novum« u crkvenom životu, kad se danas, opet i s najauktoritativnije crkvene strane, toliko i govori i insistira na svjetovnjačkom laičkom apostolatu. To je samo oživljavanje ili, bolje, pomlađivanje vjekovne i prastare, — originalne, početne, apostolske, — tradicije i prakse. Staro kršćanstvo, prva Crkva, sva je bila puna laičke akcije. Svaki je kršćanin misionario; svaki je bio, nezaređeni apostol; svaki je govorio i odlučivao. Treba se samo sjetiti slike kršćanskih bogoštovnih sastanaka, kako ih je naslikao sv. Pavao u svojim poslanicama, na pr. u 12. i 14. poglavlju 1. poslanice Korinćanima, onim bezbrojnim i bezimenim »prorocima«, mudracima, apologetima, čudotvorcima, karizmatičarima; sve, očito, iz redova laičkih vjernika; sve, očito, s priznatim pravom govora i akcije. A stoljećima su vjerničke općine birale ili barem predlagale i prezentirale svećenike, biskupe i pape. I kraljevi i knezovi ispred njih. Bili su »patroni« i župama, i crkvama, i svećenicima. A ima li išta, što bi bilo od toga presudnije po život i aktivnost Crkve? Pa zar se još i danas »consensus fidelium« ne smatra jednim od najsigurnijih znakova tradicionalnosti i ortodoksije, i kad je riječ o vjerskim istinama? A velikim laičkim figurama u povijesti Crkve kroz sva stoljeća, nema naprosto broja. Što su, — da ne spominjemo mučeničke Crkve ni srednjega vijeka, — značili za katolički život, ili šta za nj znače, jedan: O' Connel, Ozanam, Ferini, Claudel, Mauriac, Maritain, pa i kod nas, — da živih ne spominjemo, — jedan Merz ili Maraković?

Princip je tu jasan. Ne pravimo mi neki dobrovoljan ustupak laicima, ne činimo im »milosti«, kad ih puštamo ili zovemo na aktivnu suradnju u kršćanskom životu; to je njihovo urođeno pravo. Nema u Crkvi »a priori« privilegiranih. Nijesu laici u Crkvi malodobnički elemenat pod tutorstvom; oni su sinovi kuće, jednako pravna »braća« i »sveci«. Od svećenika se ne razlikuju nutarnjom vrijednošću, — laik može biti pred Bogom svetac, odlični član mističnog Tijela Kristova, a svećenik grešnik i prokletnik, suha, mrtva grana, — nego samo funkcijom, službom i vlašću. Razlika nije »in gratia gratum faciente«, nego »in gratia gratis data«: u svećeničkoj funkciji posredništa po svetom Redu. Ako se kler u Crkvi više časti, to je samo radi Božjega auktoriteta, koji predstavlja, a ne po nekoj, apsolutnoj nadmoći. A, kolikogod je to laičko djelovanje u Crkvi pod kontrolom hijerarhije i vezano na njezine direktive, pa prema tome i ovisno, toliko je ono uza sve to, zakonito i »vlastito«. I niže su hierarhijske službe u Crkvi podređene višima, — svećenici biskupu, biskup papi, — i one se vrše u ovisnosti i prema mjerodavnim direktivama viših, pa su ipak i zakonite i na svom području »slobodne«; imaju pravo na rad i na inicijativu u granicama svoga djelokruga. Imaju ga, analogno, i laici. I pravo na dobronamjernu kritiku! Ne moraju se u svemu slagati. U stvarima slobodne diskusije, o kojima i mi svećenici raspravljamo, mogu i laici kazati svoju riječ. I kad je kažu, valja to primiti s poštovanjem i dobro se u to zamisliti. Ako se od njih traži, da pomažu Crkvi, smiju i moraju kazati, kako gledaju na praktične probleme te pomoći i te suradnje. Nije stoga svaka akcija laikata u Crkvi miješanje u poslove klera; to je njegovo pravo i kompetencija. U načelu i s potrebnim kaucijama, razumije se.

Nego, danas će to jedva tko teoretski zanijekati. Laikat je danas auktoritativno rehabilitiran. Vraćena su mu i u praksi sva prava.

Radi se samo o tomu, da se to od svih nas lojalno i širokogrudno respektira i primjenjuje. A u tom pogledu, čini nam se, nismo još dosta široki, ni, ako hoćete, smioni.

Ne smijemo biti plašljivi sumnjičavi u aktivizaciji naših katoličkih laika. Pristupajmo im otvorene duše i bratski!

Vodimo u sustavnoj evidenciji sve jače i aktivnije katoličke ljude u laikatu: bolje nego dosada, više nego dosada! Previše smo na njima zainteresirani, — i mi, i Bog, i Crkva, — da bismo ih smjeli prepustiti bezimenosti i zaboravu.

Konzultirajmo naše katoličke laike, više nego dosada! Osobito one inteligentne, prekaljene, zaslužne! Nijesu naši katolički laici pretenciozni ni prepotentni, ako pokazuju interesa za sve pastoralne, organizacijske i personalne probleme Crkve. To je posve naravno, ako se osjećaju svijesnim članovima Crkve, ako s njom žive i ako je ljube. Učinimo im sve to, na svoj način, pristupačnim! Pitajmo ih i za mišljenje i za savjet! Dajmo im priliku, da kažu što misle! Često puta puno bolje od nas poznaju i pozitivne i negativne tendencije u modernom društvu i u životu oko nas, i u javnom i privatnom, i obiteljskom. Stoje usred događaja i neposredno ih promatraju. Često na njih reagiraju i puno stvarnije i puno kršćanskije od mnogoga svećenika. Lakše i objektivnije uočuju i potrebe i manjke. Gdje je god moguće i dopušteno, priklonimo se volji i željama vjernika! Preskripcija stoji za njih. »Vox populi — vox Dei!« »Er ore infantium —!«

Uvodimo ih i direktno u organizacijski život Crkve, više nego dosada! Mnoga su tu polja njihova struka. Dajmo im priliku za stručni apostolat:

pravnički, financijski, ekonomsko-socijalni, zdravstveno-karitativni, literarni, umjetnički! Koliko na tim poljima mogu pomoći Crkvi! Koliko joj podići auktoritet i popularnost! Dajmo im mjesta u svim instancijama crkvenoga života, na kojima su zainteresirani i gdje mogu biti od koristi: višim i nižim! Vratimo im ono, što je njihovo! Financije, arhitektura, glazba, publicistika, lijepa književnost, profane i granične znanstvene struke, karitativna akcija, sve je to specifično njihov djelokrug. I u Crkvi, i u širem katoličkom životu. U svakom im je odboru te vrsti mjesto; u svakoj takvoj instituciji i kancelariji. Nijedne župe ne bi smjelo biti bez crkvenog odbora. A pogotovu im valja prepustiti stvari, gdje su kompententniji od nas svećenika i poslove, kojih kler ne može raditi, bilo iz načela, zbog svoga posebnog položaja i obveza, bilo faktično, zbog manjka sila.

Ostavljajmo im, laičkim radnicima u Crkvi, više slobode i inicijative nego dosada! Princip radne slobode vrijedi, zapravo, za laikat još više nego kler: njegove se inicijative kreću ponajviše na terenima, koji su, za razliku od naših svećeničkih, samo indirektno povezani sa apsolutnim i nepromjenljivim istinama i dobrima. Ne smijemo laike držati pod kontrolom ondje, gdje se suvereno kreću, a očito su dobronamjerni. Ne treba im diktirati u sitnicama. Svezanih ruku nitko rado ne radi. To najmanje, što je pametniji i sposobniji. Sitničavo nametanje samo odbija; i na svećeniku. Ono psihološki koči svaku akciju. Ne mora sve biti po našu. Ni u vjerskim akcijama i društvima! Neka bude samo po Božju! Kad intervencija nije prijeko potrebna, nemojmo ni intervenirati! A i ako gdje, po dužnosti, i interveniramo, svjetujmo, vodimo, učinimo to uvijek s puno takta i s puno obzira! Nikada nametljivo i zaštitnički, nego prosvijetljeno i u duhu kršćanske slobode! Sloboda je karakteristični ambijenat, jedina zdrava atmosfera evanđeoskog kršćanstva. »Ubi Spiritus Domini, ibi libertas!« (2 Cor 3, 17.).

Poštujmo naše dobre katoličke laike, i pomažimo ih: više nego dosada! Puno više nego dosada! Bezuvjetno treba izbjegavati sve, čim bi se kod njih stvarao osjećaj niže vrijednosti u Crkvi. Deklarirani katolički laici danas su, mnogo puta, pravi heroji. Puno veći od nas svećenika. Više riskiraju. Mi se, većinom, krećemo u zavjetrini, među vjernicima i u crkvi, u ambijentu, koji je naš; oni, ponajviše, u duhovno tuđoj atmosferi. Iako su opterećeni mnogim brigama, ne samo osobnim, nego i za svoju obitelj i njezinu eksistenciju, ipak se mnogo žrtvuju. A familijarne su i intimne žrtve uvijek najteže. Šta samo od njih traži bračni moral kršćanstva! I kad se čovjek s petero, osmero, desetero djece još žrtvuje i izlaže kao aktivan katolički apostolski radnik, zaslužio je, da ga svi u ruku poljubimo. I da ga cijenimo. I da ga poštivamo. I da mu priznajemo zasluge. I da ga ugostimo: pozovemo na ručak ili na večeru. I da ga pomažemo: i materijalno, u granicama naših mogućnosti. I da mu damo počasno mjesto na svečanim crkvenim funkcijama. Ako ikomu, takovu se čovjeku može i mora pokloniti povjerenje.

I družimo se s našim uzornim katoličkim laicima, podržavajmo s njima društvene kontakte: više nego dosada! Na bazi jednakosti i kolegijalnosti. Ne će nas to sablazniti; edificirat će nas. Postidjet ćemo se njihovih žrtava, njihova entuzijazma, njihove vjere, njihove kršćanske duševne veličine. U pokojoj takvoj katoličkoj obitelji osjetit ćemo se kao u kakvoj maloj crkvi, kao u Betaniji: gdje sve diše Bogom i praktičnim, dobrim i veselim kršćanstvom. Bit će nam takvi pametni i dobri katolički laici ne samo prijatelji, nego i zlata vrijedni savjetnici. Podizat će možda oni više nas, nego mi njih. Moramo baciti u idejnu ropotarnicu otrcanu frazu: »Dixit laicus clero: nunquam tibi amicus ero!« Nije kršćanska. Zaudara pa feudalizmu i po srednjem vijeku, kad su se klerici i laici otimali o veleposjede i političku moć, a i jedni i drugi, i prečesto, manje mislili na Boga i na duše. Među apostolima Dobra nema mjesta rivalitetu, osim rivalitetu u revnosti. Nema ni »klerikalnim« anahronizmima. Nema ni profesionalno-staleško-klikarskoj tjesnoći i sitničavosti!

Nijesmo u ovom članku puno ulazili u konkretnosti. Nije nam to bila ni svrha. Područje laičke aktivnosti isto je tako široko kao i područje djelatnosti Crkve. Nama je bilo do toga, da upozorimo našu svećeničku javnost, da vrijeme i na ovome polju traži neke revizije pojmova i mentaliteta.

Na koncu, da samo još jedno kažemo! Što više silazimo na sam teren duhovne pastve, ovaj je problem aktuelniji i neposredniji. Bez angažiranja katoličkog laičkog apostolata ne da se više uopće pastoralno raditi: barem u gradovima. Naš svećenički apostolat postaje sve indirektniji: sve više moramo vršiti preko — laika. Samo laici mogu unići u sve pore života oko nas. Njihov apostolat ima danas puno šire mogućnosti manevriranja nego naš, i puno veću mogućnost specifikacije. Dok to ne shvatimo, ne ćemo u pastvi modernog društva nikada ozbiljno naprijed!

Kako ranije omaškom nismo našim čitateljima javili imenovanje novog biskupa Msgr dr Karmela Zazinovića, to činimo sada. Preuzv. g. Zazinović je ove godine, dne 23. travnja posvećen na Krku za pomoćnog biskupa za krčku biskupiju. Posvetitelj je bio krčki biskup dr Josip Srebrnić, a suposvetitelji senjski biskup dr Viktor Burić i dr Franjo Franić, biskup splitski, uz prisustvo još 4 biskupa, oko 60 svećenika i ogromne mase vjernika. Novoposvećenom biskupu čestitamo i želimo obilni blagoslov u povjerenoj službi!

Važno je napomenuti kakav stav uzimlje u pitanju unije i koncila »Svjetski savez Crkava«.

Predmijevajući da nije možda svakomu poznato što je to »Svjetski savez crkava«, smatram da je potrebito o tome nešto ukratko reći. — Pred kojih 100 godina nastojali su neki protestantski pastori i biskupi, da bi se stalo na put dalnjm cijepanju u sekte, i da bi se bliže sekte sjedinile. Nešto je uspjeha bilo, ali ne mnogo. Ozbiljniji poticaj ujedinjenju dali su protestantski misionari iz Indije, Kine i Japana. — Početkom XX. vijeka dosta je protestantskih misionara došlo u spomenute zemlje. Njihovi proseliti pitali su ih koliko broje njihove vjerske zajednice u Evropi ili Americi. Oni nijesu mogli navoditi velike brojeve u milijunima pa je to odbijalo Indijance, Kineze i

Da svi budu jedno

Japance od protestantizma. Misionari su stoga tražili, da bi se razne protestantske zajednice združile na nekoj vjerskoj bazi, pa da mogu svojim obraćenicima u Aziji navesti brojeve u milijunima. — Bilo je raznih združenja s većim ili manjim uspjehom. Danas je glavno udruženje, koje zahvaća i sva prijašnja i zove se: »Svjetski savez crkava«. Nastojanje i rad oko ovog združenja zove se: »Ekumensko gibanje«.

Svjetski savez crkava (Weltrat der Kirchen) nastao je god. 1960. a sadanju formu dobio je na svom kongresu u Amsterdamu god. 1948. Bilo je prisutno 3000 kongresista. Savezu je pristupilo 160 vjerskih zajednica; danas ima 173 zajednica, koje obuhvaćaju 250 milijuna članova. — Priključile su se i neke pravoslavne autokefalne crkve kao carigradska, grčka, bugarska i rumunjska. Ruska crkva nije pristupila a nije ni srpska. — Savez broji oko 500 delegata, koji se sastaju svake šeste godine na ekumenski kongres. Uz ove ima 100 delegata, koji se sastaju svake godine na konferenciju.

Dogmatska baza, koja udružuje sve ove raznovrsne crkve, jest ova: »Ekumenski savez crkava je udruženje britanskih crkava, koje prema učenju Sv. Pisma priznaju našeg Gospodina Isusa Krista za Boga i Spasitelja, te se zauzimaju da zajednički ispunjavaju opći zadatak, slaviti jedinoga Boga Oca i Sina i Duha Svetoga. Tu dogmatsku osnovu moraju sve članice saveza priznati«. — Dakle dovoljno je vjerovati u Presveto Trojstvo i u Isusa Krista Boga i Spasitelja. Ostale vjerske istine može svako što i kako hoće držati. — Savez se zove svjetski ili ekumenski a svrha mu je ustvari »Unam Sanctam« tj. ecclesiam Christi. Treći ekumenski kongres ili koncil bio je god. 1960. u St. Andrews u Škotskoj od 16. do 24. kolovoza. Prethodilo je 27 pretkonferencija u lipnju i rujnu. Na ovom se sastanku sa simpatijama govorilo o ustanovljenju Sekretarijata u Rimu za vezu s inovjercima. Istaklo se i ovo: »Na svjetski savez crkava nikako ne spada da povede razgovore o sjedinjenju s rimskom crkvom, u tome je svaka vjerska zajednica slobodna da vodi razgovore s rimskom crkvom. Savez sa svoje strane pozdravlja mogućnost razgovora s rimokatoličkom crkvom«. — Na ovom sastanku formulirana je i navedena zajednička dogmatska baza.

Na svoje sastanke Savez pozivlje i kat. Crkvu i katoličke teologe. Jasno je da kat. Crkva ne može da bude članica takvog saveza, a za pojedine teologe izdao je S. Officium god. 1948. Monitum, da za njih vrijedi Can. 1325. kojim se zabranjuju javne vjerske rasprave s nekatolicima bez izričite dozvole sv. Stolice.

Stanovište Saveza prema koncilu i uniji razabire se i iz izjava glavnog tajnika Visera Tufta. Njemu je simpatično nastojanje oko unije svih crkava, ali dakako onako kako to provodi ekumenski Savez crkava; a veli i to, da su vrata za ujedinjenje otvorenija sada nego ikada prije. Isti je pred novinarima kazao, da je odnošaj između Saveza i kat. crkve »veoma miran«, i da su međukonfesionalni razgovori veoma olakšani time, što je papa imenovao za tajnika sekretarijata za vezu s inovjercima Mons. Willebranda, koji kao malo koji s kat. strane pozna Savez crkava. Kazao je i to, da se nada da će se prije godišnje konferencije, koju će ove godine održati Savez u New Delhiju, doći do višednevne rasprave među katoličkim te protestantskim i pravoslavnim teolozima.

Iz svega navedenoga slijedi, da Savez crkava, koji obuhvaća skoro sve protestante, anglikance, kalviniste a dijelom i pravoslavne, objeručke bi primio kat. Crkvu u svoju zajednicu, ali o kakvom dogmatskom i juridičkom ujedinjenju nema ni govora.

Neki protestanti žele i traže da bi ipak došlo do makar i samog osobnog kontakta u obliku razgovora i raspravljanja s kat. Crkvom. — U ovom smislu protestantska akademija u Westfaliji upravila je (1960.) preko štampe otvoreno pismo kat. Crkvi, da li je ista voljna da prisustvuje dogovovorima sa svrhom ujedinjenja. Na to je odgovorio nadbiskup Paderbona Mons. Jäger a onda i kardinal Bea kao predsjednik sekretarijata za vezu s inovjercima. U svom odgovoru u kolovozu 1960. kardinal veli, da se najljepše može vidjeti želja i pripravnost kat. Ckrve da stupi u vezu s inovjercima što je osnovala za to posebni sekretarijat, čiji se predsjednik (a to je sam kardinal Bea) već godinama bavi ovim pitanjem. Sve dakle što ih zanima u vjerskom pogledu neka otvoreno jave sekretarijatu, koji će saslušavši eksperte, odgovoriti, ili će pitanja predložiti samome koncilu.

ANGLIKANCI PREMA KONCILU I UNIJI

Anglikanaca ima oko 40 milijuna. U dogmatskim pitanjima oni su mnogo bliži kat. Crkvi, osobito episkopalna crkva. — Vijest o sazivu koncila i nastojanju sv. Oca oko zbliženja naišla je i kod njih na izjave različitoga tona.

Niža tj. prezbiterijanska crkva pokazuje malo zanimanje za koncil, odnosno uniju. Viša — episkopalna crkva nešto više se zanima, ali ni ona ne baš mnogo. Najviše zanimanje pokazuju anglokatolici. Ovi su pristaše oksfordskog pokreta, a članovi su episkopalne crkve.

Do nedavno glava episkopalne crkve bio je Dr. Fisher. On je lično sklon uniji, ali vidi poteškoće te se je izjasnio, da je unija daleko; može da se ostvari nakon 200 godina ili nikad.

Svršetkom 1960. Dr. Fisher pohodio je Srednji Istok. Na povratku bio je i u Carigradu kod patrijarha Atenagore i onda 2. prosinca kod sv. Oca u Rimu. Iza audiencije kod pape kazao je: »Moj pohod je imao svrhu, da pripravi put za izmjenu pogleda, i sada će se izmjene pogleda moći vršiti otvoreno i javno«. — Sv. Otac je pak izjavio iza pohoda Dr. Fishera, da je bio govor o velikim problemima, i da ne valja stvarati preuranjene i presmjele sudove, da treba računati na milost Božju, odnosno treba mnogo moliti.

Nasljednik Dr. Fishera je nadbiskup Yorka Ramsay. On je u listopadu 1959. kazao: »Koncil ne će imati toliku važnost, koliku mu u entuzijazmu neki pripisuju, ali sadanji papa izgleda mi, da ima veliku i kršćansku volju i ljubav. Gdje je ljubav, računi se mogu unaprijed izračunati. Drugim riječima može biti i iznenađenja. — Ali isti je izjavio i ovo: »Ja sam spreman da priznam papin auktoritet, ali ne nepogrešiv... Ja ću ga rado nazvati: Primus inter pares«.

Poglavar jednoga vjerskoga anglikanskoga udruženja zamišlja crkvu kao duhovni komonwelt, kojemu je na čelu papa, kao što je engleska kraljca na čelu sadanjeg britanskog komonwelta.

Kako protestanti tako su i anglikanci uopće sa simpatijama pozdravljali osnutak sekretarijata za vezu s inovjercima u Rimu. Za nj je jedan anglikanski biskup rekao, da to još nije znak da je unija na vidiku, ali je svakako jedan odlučni korak naprijed u tom pitanju.

Iza navještenja koncila anglikanski pastor Frederik Davis predložio je sv. Stolici, da bi priznala takozvanu »prelaznu anglikansku crkvu«, koja bi imala biti most za sjedinjenje cijele anglikanske crkve. Uvjeti su bili: 1.) da kat. Crkva prizna valjanost ređenja anglikanskih svećenika, koji bi prešli u prelaznu crkvu; 2.) da se dozvoli ženidba svećenika u nekim slučajevima; 3.) da misa ili barem dio mise kao i popodnevne funkcije budu na engleskom jeziku. — Sv. Stolica je odgovorila, da ne može priznati predloženu prelaznu crkvu. — Pastor Davis je iza neuspjeha ipak prešao u kat. Crkvu i sad se u Rimu sprema da bude zaređen. On je također izjavio, da oko 1000 anglikanskih pastora vjeruje u papinu vlast, a druge 2000 pastora žele uniju s kat. Crkvom. Sadanji stav službene anglikanske episkopalne crkve — a ova je najbliža kat. Crkvi — ocrtava i ova anegdota. Kad je nadbiskup Fisher imao svrhom 1960. otputovati u Palestinu, Carigrad i Rim, skupilo se njegovo cijelo crkveno vijeće, da mu zaželi sretan put. Tada je jedan kanonik u ime svih zamolio nadbiskupa, neka bi svečano izjavio, da ne misli na nikakav komplot s Rimom, tj. da ne će poduzimati nikakve korake u pogledu unije. Kad je nadbiskup izjavio, da ne će uistinu u tom smjeru poduzimati ništa, rečeni kanonik mu je u ime svih zaželio sretan put i obećao mu, da će ga na putu pratiti molitve i dobre želje vjernika anglikanske crkve.

I ako se po ljudsku sudeć, ne može računati da bi se anglikanska crkva sjedinila s katoličkom u nekoj nama doglednoj budućnosti, to je ipak prelaz pojedinih osoba u kat. Crkvu dosta velik i svake godine sve to veći. God. 1960. računa se da je bilo preko 13.000 ovih prelaza. — Zanimljivo je osvrnuti se, pa i posve kratko, na povode i uzroke ovih prelaza, koji će sigurno povodom koncila porasti u nepredviđenom omjeru. Ovi prelaznici su pristaše oksfordskog pokreta.

OKSFORDSKI POKRET

Nekad su katolički biskupi i svećenici bili insultirani, ako bi bili prepoznati u engleskim gradovima. Katolička djeca su morala dobro paziti, kojim će zaobilaznim ulicama u školu, da izbjegnu kamenje, s kojima su anglikanska djeca vrebala na njih. Danas je tome posve drugčije. Plod je to oksfordskog pokreta, što ga je izazvala — čudo je to Božje Providnosti — francuska revolucija.

Kad je god. 1789. buknula francuska revolucija, mnogi francuski svećenici i časne sestre pribjegli su u Englesku. Englezi, premda žestoki anglikanci i protivnici katolika, lijepo su ih primili; osigurali im uzdržavanje pače na svoj trošak tiskali im brevijare i molitvenike.

Kad je Napoleon sklopio konkordat sa Sv. Stolicom, oni su se svećenici i časne sestre vratili u Francusku, ali ne svi. Neki su ostali i najviše bili zaposleni po školama. Njihov rad izazvao je sam od sebe neku reformu u anglikanskoj crkvi, koja je išla za tim da oživi ono vjersko stanje koje je bilo u Engleskoj prije Henrika VIII. — Dne 14. srpnja 1811. jedan sveučilišni profesor u Oksfordu držao je vatreni govor u crkvi zavoda Oriel za sveučilištarce o nacionalnoj apostaziji i pozvao sve Engleze, da se vrate na vjeru svojih otaca prije reforme. Uspjeh je bio vanredan. Uza nj su pristali mnogi studenti i profesori. Kasnije su duše ovog pokreta bili: Pusey, Newman, Maning, Faber, Lord Halifaks i drugi.

Članovi ovog pokreta zovu se anglo-katolici. Drže praksu i vjerovanje engleske crkve prije Henrika, dakle uglavnom sve katoličko. Pripadnici su službeno visoke crkve, ali uveli su sve sakramente, pobožnosti i novije kao Srca Isusova, pa onda procesije, krunice, blagoslove, nošnju svećenika, skoro sve kako to biva kod katolika.

Rubrikalne novosti

LITURGIJA

Dokinuta komemoracija ferije IV. reda. — Deklaracijom od 27. svibnja (maja) 1961. SZO je izjavio: »feriam IV classis nunquam esse commemorandam in Missis cum festivis tum votivis, ne conventualibus quidem«.

Radi se o liturg. danima IV. reda, kad je Oficij de feria, a Misa može biti po izboru de feria, ili možda de festo commemorato (a to je Missa festiva s e n s u l a t i o r e), ili neka zavjetna. Da kod svetačkih Misa u širem značenju ne treba spomen ferije, nije veliko iznenađenje. Jer NRC br. kaže: Missae festivae (sensu lat.) omnibus iuribus liturgicis gaudent, ac si festum cum integro Officio celebraretur. No da taj spomen otpada i u zavjetnim Misama IV. reda, to je već jača olakšica, budući da je dosada — u danom slučaju — trebalo feriju komemorirati i kod zavjetnih Misa III. i II. reda, izuzev pjevane nekonventualne.

Prema tome treba u Dir-1961. provesti ove izmjene:

5. oct. Kod Mise »Salus populi« i kod zavjetnih Misa ne treba 2. or Dom pc (= ferije).

12. oct. Kod zavjetne Mise II. reda »Sacerdotes tui« a tako i kod svih drugih zavjetnih Misa ne treba 2. or dom praec.

25. oct. Kod Mise »Intret« ne treba 2. or fer, isto tako kod zavjetnih Misa.

Slično 26. oct. (in Eccl. univ.), 27,30,31. oct. — 3, 6, 7, 8, 27, 28, 29. nov. i 1. dec.

Misijska nedjelja. — Skrećemo pažnju na NRC br. 369: Una Missa 'Pro Fidei Propagatione' celebrari permittitur, tamquam votiva II. classis, in singulis ecclessis, die quo peculiares habentur celebrationes pro Missionibus...

Ova rubrika — kaže Msgr. Dr W. Lurz — svjedoči o silnoj važnosti, koja misijskoj ideji baš u sadašnje vrijeme opet pripada. (Einführung in die neuen Rubriken, str. 54)

Dakle bez daljneg, bez posebne dozvole Ordinarijata, na temelju samih rubrika slobodno je sada u svakoj crkvi (stolnoj, župnoj, filijalnoj, sjemenišnoj, redovničkoj i samostanskoj), u kojoj se taj dan zaista slavi Misijska nedjelja, služiti j e d n u Misu (ili tihu ili pjevanu ili svečanu) za Širenje vjere: Viol — Missa pr »Deus misereatur nostri«, sine Gl, 2. or domin, Credo, praef Trinit — in cantu tonus solemnis. (Kod ostalih se Misa dodaje, sub unica concl., oratio pro Fidei propag., Dir. str. 49.).

Svakako će misni obrasci — i poslanica i Evanđelje — ove zavjetne Mise mnogo pridonijeti svečanijem prigodnom raspoloženju.

»Imajući u vidu veliko značenje Misija, sigurno se ova prilika (za votivnu Misu) u nijednoj crkvi ne će propustiti, a da ne bude iskorištena«. (F. Kruse, Die Reform der Rubriken, str. 42).

Ova zavjetna Misa II. reda nije dakako dopuštena u crkvama gdje se taj dan slavi neka mjesna svetkovina I. reda (konkretno Godišnjica posvete crkve Bn, Vrhb, Topolje).

(nastavak sa strane 150)

Ovaj pokret naišao je na veliko protivljenje vjernika anglikanske crkve, koje je bilo podržavano i od vlasti. Nazivali su ih raznim podrugljivim imenima a pravili im razne neprilike. Uprkos tome pokret se širio i danas je dosta proširen. I ovo je najpogodnije tlo za prelaz u katoličku crkvu. Ovome pokretu pripada i osam muških samostanskih zajednica, 41 ženska kongregacija. Pokret se osobito proširio, kad mu je bio na čelu Lord Halifaks, engleski državnik — umro je 1937. u 95. god. života. — Radilo se već o prelazu većih razmjera nastojanjem Lorda Halifaksa, ali kad je Lav XIII. izjavio da kat. Crkva ne može priznati valjanima anglikanska redenja, jer je za vrijeme reformacije bila prekinuta veza s apostolima, to je zastalo. — Lord Halifaks bio je upriličio i dogovore u Malinesu od god. 1921. — 1926. s kardinalom Mercierom, gdje su sudjelovali katolički i anglikanski teolozi. — Pristaše oksfordskog pokreta velikim su veseljem i zanimanjem pozdravili vijest o sazivu koncila i o približavanju kršćanskih crkava.

Iza svega navedenoga jasno je, da se s Vatikanskim II. koncilom ne može povezivati nikakva direktna unija. Daleko su još od nje i pravoslavci i protestanti a i anglikanci. Ali to i nije svrha koncila. — Koncil će pokazati u svom sjaju i čvrstoći pravu Kristovu Crkvu i time dati prigode inovjercima, da se zamisle o ispravnosti svojih vjeroispovijesti, pa da onda potraže pravu Kristovu Crkvu.

Bibliografija

VICE-POSTULATURA BL. TAVELIĆA, Šibenik, Kačićeva 11, — izdala je jedno malo djelo pod imenom »ZNANSTVENA RASPRAVA ILI OBIČNI PAMFLET«. To djelo je osvrt na brošuru »Prikaz života i štovanja bl. Nikole Tavelića«, koju je nedavno izdao p. Ivon Ćuk, OFMConv. Ovo djelo se nabavlja kod izdavača, a cijena mu je 50 dinara.

Nadbiskupski ordinarijat Zadar, Zeleni trg 1., izdao je slijedeće dvije brošure:

-Klemens Tilmann: **MALA ŠKOLA MOLITVE** (Kleine Schule des Gebetes für junge Christen). Ova će knjižica dobro doći mladom kršćaninu, da iz nje nauči sislitim osjećati, govoriti i živjeti s Bogom.

F. Lelotte: **KRŠĆANSKI OSJEĆATI** — Misli za kršćanski život. Toplo preporučamo obadvije. Nabavljaju se kod izdavača.

Zagrebački bogoslovi izdali su apologetiku **»VJERODOSTOJNOST NADNARAVNO OBJAVLJENJE RELIGIJE«** od sveuč. prof. Dr Đure Gračanina. Djelo će, osim bogoslovima, koji studiraju apologetiku tokom teološkog kursa, kojima je u prvom redu i namijenjeno, veoma dobro poslužiti za jednu opće svestranu i višu izobrazbu iz apologetskog područja. Djelo ima 420 stranica, velikog formata a cijena 1.300 dinara.

Sve narudžbe slati na adresu: Nadbiskupsko bogoslovsko sjemenište, Zagreb, Kaptol 29.

Kod Biskupskog ordinarijata u Đakovu mogu se dobiti slijedeće edicije:

(broj uz knjigu označuje cijenu).

Nastavni plan vjerske pouke (100)
Prva vjerska pouka (kateheze za vjeroučitelja) (450)
Druga vjerska pouka (500)
Sv. Misa — kateheze (100)
Moja misna bilježnica (50)
Crteži za vjersku pouku (500)
Život s Crkvom (200)
Govorimo zaručnicima (100)
Vama zaručnici (100)
Tumač za sv. Misu (20)
Čitač za sv. Misu (50)
Vodič za sudjelovanje vjernika u sv. Misi (50)
Obred za svečanu sv. Pričest (50)
Pustite k meni malene (120)
Dječji Božić (100)
»Pristupam k Božjem žrtveniku« — molitvenik za recitiranu sv. Misu (40)
Omot od poluvinila za »Pristupam« (40)
Izvještaj za vjeronauk (svjedodžbe)

Također ima na zalihi slijedećih knjiga:

M. Descalz: Ispovijest mladog svećenika (300)
Marmion: Krist život duše (200)
Dr Rogić: Osobno pravo kat. Crkve (800)
Dr Rogić: Ženidbeno pravo (700)
Dr Rogić: Imovinsko pravo (600)
Dr Rogić: Kazneno pravo (500)

Nakon smrti kardinala Domenika Tardinija, državnog tajnika, koji je umro 30. srpnja o. g. u Rimu u 73 godini života, Sv. Otac Ivan XXIII. imenovao je kardinala Amleto Cicognani za novog državnog tajnika. Novi državni tajnik star je 78 godina. Nakon 25 godišnje službe apostolskog delegata u SAD, došao je kao kardinal 1958. g. u kuriju i postao tajnikom istočne kongregacije.

■

Pućanstvo u Indiji, koje je 1951. godine brojilo 359 milijuna, povećalo se kroz 10 godint za 80 milijuna i prema sadašnjem brojnom stanju Indija ima 438 milijuna ljudi.

■

Mjeseca prosinca prošle godine postao je Tajnikom »Unio cleri pro mission bus« glasoviti duhovni pisac abbé Gaston Courtois. Tu je odličnu dužnost puno godina vršio sam osnivač Društva o. Pavao Mann, svećenik kongregacije za vanjske misije iz Milana.

■

Svaki osmi obraćenik u SAD bio je 1960. godine crnac. Broj crnaca katolika u SAD iznosi preko 650.000 od 37.000 crnaca, koji su samo u prošloj godini prešli na katoličku vjeru bilo je 12.000 obraćenika.

■